

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusasja number	60-24/272693
Otsuse kuupäev	06.05.2024
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	Lanmer OÜ vaidlustus Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse riigihankes „Tervisetehnoloogia ja -teenuste valdkonna väärtuspõhise toimetudeli väljaarendamine ja elluviimine“ (viitenumber 272693) ühispakkujate Lanmer OÜ, AS-i Metrosert ja Tervisetehnoloogiarenduskeskus AS-i pakkumuse tagasilükkamise otsusele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Lanmer OÜ, esindaja Merlin Langel Hankija, Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus, esindaja Siret Suurväli
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p 4 ja § 198 lg 3 alusel

1. Jätta rahuldumata Lanmer OÜ vaidlustus Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse riigihankes „Tervisetehnoloogia ja -teenuste valdkonna väärtuspõhise toimetudeli väljaarendamine ja elluviimine“ (viitenumber 272693).
2. Jätta Lanmer OÜ poolt vaidlustusmenetluses kantud kulud tema enda kanda.

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg 10 päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 08.12.2023. a avaldas Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (edaspidi ka Hankija) konkurentsipõhise läbirääkimistega hankemenetlusega riigihanke „Tervisetehnoloogia ja -teenuste valdkonna väärtuspõhise toimetudeli väljaarendamine ja elluviimine“ (viitenumber 272693) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks teised riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD), sh Tehnilise kirjelduse (edaspidi TK) ja Hankedokumendid (edaspidi HD).
Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 14.03.2024. a, esitasid pakkumuse neli pakkujat, sh ühispakkujad Lanmer OÜ, AS Metrosert ja Tervisetehnoloogiarenduskeskus AS (edaspidi Ühispakkujad).

2. 28.03.2024. a riigihangete registris koostatud otsusega (edaspidi Vastavusotsus) lükkas Hankija Ühispakkujate pakkumuse tagasi.

3. 05.04.2024. a laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon)

Lanmer OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsusele lükata tagasi Ühispakkujate pakkumus.

4. Kooskõlas riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 195 lg-ga 2 ja § 196 lg-dega 1 ja 3 teatas vaidlustuskomisjon 12.04.2024 kirjaga nr 12.2-10/60 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menettluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 17.04.2024 ja neile vastamiseks 22.04.2024. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks täiendavaid seisukohti ei esitatud.

Vaidlustuskomisjon jätab tähelepanuta Vaidlustaja 22.04.2024. a esitatud seisukohad (vastus Hankija 11.04.2024. a vastusele), kuna need ei ole esitatud tähtaegselt. Tähtpäev, 22.04.2024. a, oli vaidlustuskomisjoni eelviidatud teate kohaselt antud selgelt üksnes esimeseks tähtpäevaks, s.o 17.04.2024. a, esitatud seisukohtadele vastamiseks ning kuna selleks tähtpäevaks seisukohti ei esitatud (esitama oleks pidanud need Vaidlustaja ise), ei olnud Vaidlustajal 22.04.2024. a ka millelegi vastata. Vaidlustajal ei olnud võimalik vastata 22.04.2024 Hankija 11.04.2024. a vastusele vaidlustusele, kuna sellele vastamise tähtpäev oli Vaidlustaja jaoks 17.04.2022. a.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **Lanmer OÜ**, vaidlustuses põhjendatakse taotlust alljärgnevalt.

5.1. Hankija otsuse põhjendus on Vastavusotsuses: *Kuna ühispakkujate pakkumus ei vasta RHAD lisa 1 p-s 9.5.7 ja p-s 9.5.9 toodud nõuetele, lükkab hankija ühispakkujate pakkumuse RHS § 114 lg 2 esimese lause alusel tagasi.*

Vastavusotsuse Lisas 2 on Hankija põhjendanud Ühispakkujate pakkumuse (edaspidi ka Pakkumus) mittevastavust TK p-ides 9.5.7 ja 9.5.9 toodud nõuetele sellega, et Pakkumus ei käsitle valdkonna arendamisega seotud riske ning kestlikkusega arvestamise põhimõtteid.

5.2. Vaidlustaja leiab, et valdkonna arendamisega seotud riskid, probleemide väljatoomine ja nendest lähtumine on kirjeldatud Pakkumuse mitmes peatükis. Toimemudeli kirjeldus pakub lahendusi kõikide väljatoodud riskide maandamiseks ja lahenduste leidmiseks. Järgnevalt on esitatud dokumenteeritud näited valdkondlikest riskidest:

1) lk 4, teine lõik kirjeldab riske, mis on seotud olemasolevate ja viidatud tegevuskavadega:

a) *Tegevuskava kirjeldab küll vajalikke tegevusi, kuid puudub vastutaja (näiteks personaalmeditsiini programm);*

b) *Puudulik on interdistsiplinaarne kommunikatsioon, mille kohta toome näite personaalmeditsiini pikaajalisest programmist;*

2) lk 4, neljas lõik kirjeldab riske, mis tulenevad sektori spetsiifilisusest:

Puudujäägid tervisetehnoloogiate kasvuprogrammide ja rahastusvõimaluste valikul ilmestavad sektori spetsiifilisust ja arenguteekonoma erisust võrreldes n.ö tavatootmise või edukama IT ja tehnoloogiasektoriga;

3) lk 13, kolmas lõik kirjeldab riske, mis on seotud valdkondliku kompetentsi vähesusega:

Meditiiniseadmete ja -teenuste valdkond on väga spetsiifiline ja vajab kogemustega nõustajaid, millest seni on pigem puudust tuntud;

4) lk 13, neljas lõik kirjeldab riske, mis on seotud regulatiivsete protsesside keerukusega:

Vestlused tegutsevate iduettevõtete asutajatega viitavad juba varasemalt kaardistatud probleemidele – intellektuaalomandi kaitsmise protsess on keerukas, regulatiivsetele nõuetele vastamise protsess vajab tõhusamat nõustamist;

5) lk 20, viimane lõik kirjeldab riske, mis on seotud valdkondlike rahastusvõimalustega:

Valdkondliku targa raha osakaal ja valdkondlike investorite arv on väike;

6) lk 24, viimane lõik kirjeldab riske, mis on seotud intellektuaalomandi strateegia puudumisega:

Nagu selgub dokumendist „Teaduspõhise ettevõtluse ökosüsteemi pikaajaline strateegia (2023–2028) ning sellel tuginev tegevuskava tervisetehnoloogiate ja teenuste valdkonnas“ on intellektuaalomandi strateegia Tartu Ülikoolis jätkuvalt lahendamist vajav küsimus. IO süsteemi puudujääkidele on viidatud juba 2014. aasta raportis „Uuring 1.1 Intellektuaalomandi (IO) süsteem ja IO roll väikeriigi T&A&I süsteemis, võrdlev situatsiooni kaardistamine ja eeluuring“.

5.3. Riske pole käsitletud eraldi peatükina, kuid valdkondlikud riskid on esitatud põimitud kujul läbivalt toimumudeli dokumendis ning on käsitletud piisavas mahus, et vastata TK p-ile 9.5.7. Läbirääkimistega hankemenetluse käigus oli Hankijal võimalik esitada detailseid küsimusi läbirääkimistel ja/või läbirääkimiste järgselt lõpliku pakkumuse esitamise ettepanekus vastavalt TK p-is 9.6 kirjeldatule.

5.4. Vaidlustaja leiab, et Pakkumus kirjeldab kestlikkusega arvestamise põhimõtteid mahus, mis vastavad TK p-is 9.5.9 nõutule. TK p 9.5.9 viitab TK p-ile 7.6, mille järgi *tegevuste läbiviimisel tuleb võimalusel arvestada kestliku arengu eesmärkidega (<https://kesta.me/>) ja ürituste läbiviimisel on soovitus juhinduda kestliku ürituse nõuetest: <https://brand.estonia.ee/eas/kestliku-urituse-juhend/>. Veebilehel <https://kesta.me/> on välja toodud Eesti 2035 eesmärgid. Viis eesmärki on:*

1. Eestis elavad arukad, terved ja tervist hoidvad inimesed.
2. Eesti ühiskond on hooliv, koostöömeelne ja avatud.
3. Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik.
4. Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond.
5. Eesti on uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riik.

5.5. Vaidlustaja leiab, et kestlikkusega arvestamise põhimõtted ja nendest lähtumine on kirjeldatud Pakkumuse mitmes peatükis. Toimumudeli kirjeldus võtab arvesse Eestile seatud kestliku arengu eesmäärke. Järgnevalt on esitatud dokumenteeritud näited kestliku arengu eesmärkidega arvestamisest:

1) lk 5, ptk “Eesmärk”, lõik 4, mis vastab kestliku arengu eesmärgile nr 2 – hooliv, koostöömeelne ja avatud ühiskond:

Suurendada teadlaste, meditsiinitöötajate ja patsiendiorganisatsioonide kaasatust tervisetehnoloogia valdkonna probleemide kaardistamisel ja lahenduste pakkumisel;

2) lk 13, ptk “Üldised põhimõtted”, lõik 2, mis vastab kestliku arengu eesmärgile nr 3 – tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik majandus:

Iduettevõtte asutajatele pakutakse võimalust maksimaalselt osa saada olemasoleva ökosüsteemi teenustest läbi tiheda koostöö. Oluline on, et iduettevõtte asutajate huvid oleksid kaitstud ja loodud turvaline keskkond idee arendamiseks;

3) lk 24, ptk “Intellektuaalne omand”, lõigud 1 ja 2, mis vastavad kestliku arengu eesmärgile nr 2 – hooliv, koostöömeelne ja avatud ühiskond:

a) *Võimalusena ja lahendusena nähakse intellektuaalomandi kommertsialiseerimise strateegia loomist, mis aitaks ja toetaks valdkonnas tegutsevaid Eesti ülikoole ja teadusasutusi. Ühispakkujatena soovime suunata fookuse kõigi protsessi osapoolte toetamiseks;*

b) *Soovime olla ülikoolidele heaks partneriks ning luua koos paremat arusaamist, toetada teadlaseid ja teisi valdkondlikke spetsialiste intellektuaalomandi küsimustes nii, et teadmussire oleks üheselt mõistetav protsess ning toetaks iduettevõtete arengut;*

4) lk 25, ptk “Tegevused innovatsiooni keskkonna loomisel”, lõik 1, mis vastab kestliku arengu eesmärgile nr 3 – tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik majandus:

Uute iduettevõtete tekkele aitab kaasa innovatsiooni soodustava keskkonna loomine ja teadlikkuse tõstmine. Tervisetehnoloogiate ja meditsiiniseadmete loomine vajab kompleksset kogumit erialastest teadmistest. Seetõttu näeme ette tegevusi nii teadusasutustes kui kliiniliste partnerite juures, nii idee algatajate kui investorite koolitamisel. Läbi oma tegevuste toome Eestisse valdkondlikku kompetentsi, mis kiirendab tervisetehnoloogia iduettevõtete teket;

5) lk 26, ptk “Tegevused innovatsiooni keskkonna loomisel”, lõigud 1 ja 4, mis vastavad kestliku arengu eesmärkidele nr 2 ja nr 3:

a) *Kaasame osapooled, keda uusima tehnoloogia kättesaadavuse parandamine enim mõjutab ehk korraldame suunatud häkatone ja kohtumisi patsiendiorganisatsioonide, haiglate ning teadusasutustega. Kasutame projektimeeskonna ja nõuandva kogu valdkondlikke investorivõrgustikke ja korraldame koolitusi, et muuta tervisetehnoloogiatesse investeerimise oskused kättesaadavamaks Eesti investoritele;*

b) *Tervisealase innovatsiooni ja koostöö soodustamisel tunnetame selget vajadust siduda Eestis tegutsevad ökosüsteemi osapooled ühise eesmärgi nimel töötama. Koostöövõrgustike loomine Eestis, aga ennekõike rahvusvaheliste organisatsioonide ja partneritega toob siia vajalikke kompetentse.*

5.6. Kestlikkusega arvestamise põhimõtteid ja nendest lähtumist pole käsitletud eraldi peatükina, kuid valdkondlikult esitatud põimitud kujul läbivalt toimumudeli dokumendis ning on käsitletud piisavas mahus, et vastata TK p-ile 9.5.9. Läbirääkimistega hankemenetluse

käigus oli Hankijal võimalik esitada detailseid küsimusi läbirääkimistel ja/või läbirääkimiste järgselt lõpliku pakkumuse esitamise ettepanekus vastavalt TK p-is 9.6 kirjeldatule. Ürituste korraldamisel lähtumine kestliku ürituse juhendist on tänapäeval standard ning osa ka Vaidlustaja ettevõtte juhtpõhimõtetest (avalikult kättesaadav: <https://lanmer.eu/meist/>).

5.7. Eeltoodu alusel ei ole Hankija seisukoht, et *Hankija kaalus, kas nimetatud puudusi on võimalik kõrvaldada selgitustega, kuid leidis, et tegemist on sisuliste puudustega, mida ei ole võimalik selgitustega kõrvaldada. Selgitusi ei ole võimalik küsida andmete kohta, mida pakkuja ei ole eelnevalt ehk pakkumuse esitamise tähtpäevaks juba esitanud* kooskõlas läbirääkimistega hankemenetlusega ega pädev põhjendus Pakkumuse tagasilükkamiseks.

6. Hankija, **Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus**, vaidleb vaidlustusele vastu (Hankija vastus esitati 11.04.2024 kirjaga) ning palub jätta selle rahuldamata alljärgnevatel põhjustel.

6.1. TK p-i 9.5.7 kohaselt, tuleb pakkumuse lahenduses kirjeldada *riskid, sh valdkonna arendamisega seotud ja olemasolul varasemate samalaadsete projektide läbiviimisel tekkinud probleemide väljatoomine ja nendest lähtumine*. Teisisõnu oli pakkuja ülesandeks esitada riskide kirjeldus ning nendest omakorda kavandatavates tegevustes lähtuda. Pakkumuses puudub riskide kohta kirjeldus.

6.2. Vaidlustaja väitel on valdkonna arendamisega seotud riskid, probleemide väljatoomine ja nendest lähtumine toodud mitmes Pakkumuse peatükis, kusjuures riskid ei ole esitatud eraldi peatükina, kuid on esitatud põimitud kujul läbivalt toimetumise dokumendis ning on käsitletud piisavas mahus, et vastata TK p-is 9.5.7 nõutule.

6.3. Hankija hinnangul ei ole Pakkumuse erinevates osades esitatu näol tegemist mitte riskide vaid probleemide kirjeldustega. Seda tõendab asjaolu, et Vaidlustaja nimetab kirjeldatud probleemistikku sõnadega *puudujäägid ja probleemid*. TK p-i 9.5.7 kohaselt tuli pakkumuses tõepoolest esitada valdkonna arendamisega seotud probleemide kirjeldus, kuid seda riskide kirjelduse ühe osana. Kui Pakkumuses esitatud probleemikirjelduste näol on tegemist lahendamist vajava võimaliku olukorra kirjeldusega, siis riskide kirjeldamise eesmärk on välja selgitada ohtude olemus, nende realiseerumise tõenäosus ja võimalik mõju. Kui Vaidlustajale jäi arusaamatuks mõiste *riskid* olemus, tulnuks HD p-i 1.9 kohaselt lähtuda Eesti Keele Instituudi Sõnaveebist (<https://sonaveeb.ee/>). Hankija korraldas 20.12.2023. a pakkujatele infotunni, milles osales ka Vaidlustaja. Infotunnil käsitleti riskide kirjeldamise vajalikkust ja olulisust (sh maandamistegevusi) ning ka asjaolu, et riskide kirjeldus on pakkumuse lahenduse üheks hindamiskriteeriumiks (TK p 9.7).

6.4. Vaidlustaja ei saanud nõuet mõista teisiti, kui see on kirjas. Kuna pakkumuses esitatud lahenduse kirjeldus, sealhulgas eraldi riskide kirjeldus on aluseks pakkumuste hindamisele (RHAD Lisa 1 p 9.7), mille raames hinnatakse riskide asjakohasust, prioritseeritust, olulisust ja esinemistõenäosust ning pakutud teostatavaid maandamistegevusi koos vastutajatega. Pakkuja hoolsuskohustus hõlmab enda riigihanke alusdokumentidega kursi viimist ning nende järgimist (TlnHKO 21.07.2022, 3-22-1297 p-d 12–13). Kui vastav nõue jäi Vaidlustajale sisult arusaamatuks, oleks tulnud selle kohta Hankijale enne pakkumuste esitamise tähtaega selgitustaotlus esitada. Selle asemel on nõutud info Pakkumuses esitamata jäetud.

6.5. TK p-is 9.5.7 esitatud nõue on kehtestatud kohustuslikuna, st esitatav lahenduse kirjeldus pidi sisaldama vähemalt TK-s nõutut, mh riskide ja nendest lähtumise kirjeldust. Kui kohustused olid RHAD-is selgelt sätestatud ja nende täitmata jätmise korral oli ette nähtud hankemenetlusest kõrvale jätmise, ei tohi Hankija lubada selliste kohustuste täitmata jätmise mis tahes moel heastamist (TlnRK otsus haldusasjas 3-23-1783, p 17). Ka hankija on kohustatud rangelt kinni pidama enda poolt määratud tingimustest. Kuna pakkumuses puudub riskide kirjeldus, tunnistas Hankija pakkumuse mittevastavaks ja lükkas selle tagasi. RHAD p-i 5.1 kohaselt lükkab Hankija pakkumuse tagasi, kui see ei vasta RHAD-is esitatud tingimustele.

6.6. Vastavalt TK p-is 9.5.9 sätestatule tuli pakkumuse lahenduses esitada kestlikkusega arvestamise põhimõtete kirjeldus. Otsuses, millega Pakkumus tagasi lükati, asus Hankija seisukohale, et Pakkumuses puudub kirjeldus kestlikkusega arvestamise põhimõtete kohta. TK p-i 9.5.9 kohaselt peab pakkumus sisaldama kestlikkusega arvestamise põhimõtete kirjeldust.

6.7. Pakkumuses kestlikkuse põhimõtete kirjeldus puudub. Vaidlustaja on asunud alles vaidlustamise protsessis tõlgendama Pakkumuses esitatut selgitades, et kestlikkusega arvestamise põhimõtteid on kirjeldatud Pakkumuse erinevates peatükkides. Pakkumuses nn *pikituult* toodu on pakkuja poolt pakutavate teenuste ja/või teenuste eesmärkide kirjeldus RHAD-is toodud eesmärkide täitmiseks (fookustegevused 1, 2, 3). Viidatud tegevused on aga kestlikkuse aspektist lahti mõtestamata ja kestlikkuse eesmärkidega seostamata, tegevustest ei nähtu millistest kestliku arengu eesmärkidest on esitatud lahenduses lähtutud. Sealhulgas ei ole pakkuja kasutanud kordagi sõna *kestlikkus* ja nende tegevuste *kestlikuna* nimetamine alles vaidlustusmenetluses on meelevaldne ja tagant järele otsitud seos.

6.8. Hankija kaalus, kas nimetatud puudust on võimalik kõrvaldada selgitustega, kuid leidis, et tegemist on sisulise puudusega, mida ei ole võimalik selgitustega kõrvaldada. Selgitusi ei ole võimalik küsida andmete kohta, mida pakkuja ei ole pakkumuse esitamise tähtpäevaks juba esitanud. Pakkumuses on võimalik selgitusega parandada vaid ilmseid tehnilisi vigu, mitte sisulisi mittevastavusi riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele.

6.9. Vaidlustaja seisukoht, mille kohaselt võib hankija läbirääkimistega menetluses pakkumusest puuduvaid aspekte hiljem läbirääkimiste käigus täpsustada, ei ole kooskõlas võrdse kohtlemise põhimõttega. Hankijal ei ole võimalik asuda läbirääkimistesse tingimuste täitmise üle, mida pakkuja oma pakkumuses esitanud ei ole. Kuigi Riigihankes on võimalus läbirääkimiste pidamiseks, ei ole läbirääkimiste eesmärk muuta RHAD-ile mittevastavat pakkumust läbirääkimiste käigus RHAD-ile vastavaks.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Vastavusotsuse Lisas 2 on Hankija põhjendanud Ühispakkujate pakkumuse tagasilükkamist järgmiselt: *Vastavalt RHAD lisa 1 p-le 9.5.7 tuli pakkujal esitada pakkumuse lahenduses riskid, sh valdkonna arendamisega seotud ja olemasolul varasemate samalaadsete projektide läbiviimisel tekkinud probleemide väljatoomine ja nendest lähtumine. Pakkuja pakkumuses puudub riskide kohta kirjeldus. Vastavalt RHAD lisa 1 p-s 9.5.9 tuli pakkujal esitada pakkumuse lahenduses kestlikkusega arvestamise põhimõtete kirjeldus. Pakkuja pakkumuses puudub kirjeldus kestlikkusega arvestamise põhimõtete kohta. RHAD p 3.2 kohaselt peab pakkumus vastama RHADis seatud tingimustele. Pakkumuse lahenduse kirjelduse RHAD lisa 1 p-s 9.5 toodud nõuded on seatud kohustuslikuna. Nõuded on esitatud keeleliselt selgelt ning puudub kahtlus, et pakkuja võis esitatud nõuet teisiti või mitmeti tõlgendada. Ka hankija on kohustatud rangelt kinni pidama enda poolt määratud tingimustest.*

Hankija kaalus, kas nimetatud puudusi on võimalik kõrvaldada selgitustega, kuid leidis, et tegemist on sisuliste puudustega, mida ei ole võimalik selgitustega kõrvaldada. Selgitusi ei ole võimalik küsida andmete kohta, mida pakkuja ei ole eelnevalt ehk pakkumuse esitamise tähtpäevaks juba esitanud. Pakkumuses esitatud lahenduse kirjeldus on aluseks pakkumuste hindamisele (RHAD lisa 1 p 9.7.) ning läbirääkimiste pidamisele (RHAD p 3.1.6.1), mistõttu on pakkumuse lahenduse kohta RHADis nõutud ja pakkumuses esitada tulnud andmed olulised andmed, mis mõjutavad ka sisuliselt pakkumuste vastavuse kontrolli. Juhul kui hankija lubaks pakkumuse lahendusest puuduolevaid andmeid juurde esitada pärast pakkumuste esitamise tähtaega, oleks tegemist pakkumuse sisulise muutmisega, s.t tingimustele mittevastava pakkumuse muutmisega vastavaks, mis ei ole kooskõlas pakkuja võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega. Seega, kuna ühispakkujate pakkumuses puudub RHAD lisa 1 p-s 9.5.7 nõutud kirjeldus riskide kohta ja RHAD lisa 1 p-s 9.5.9 nõutud kirjeldus kestlikkusega arvestamise põhimõtete kohta, lükkab hankija ühispakkujate pakkumuse RHS § 114 lg 2 esimese lause alusel tagasi. Kuna ühispakkujate pakkumus ei vasta eelnevalt nimetatud punktides esitatud nõuetele ning tema pakkumus tuleb tagasi lükata, siis tulenevalt menetlusökonoomia põhimõttest edasist kontrolli ei teostata.

Kokkuvõtlikult on Hankija lükanud Pakkumuse tagasi, kuna selles puudus:

- 1) TK p-s 9.5.7 nõutud kirjeldus riskide kohta;
- 2) TK p-s 9.5.9 nõutud pakkumuse lahenduses kestlikkusega arvestamise põhimõtete kirjeldus.

Pakkumuse vastavuse kontrollimine TK p-ile 9.5.7

8. TK p-i 9.5.7 kohaselt pidid lahenduses sisaldama kindlasti ka: *Riskid, sh valdkonna arendamisega seotud ja olemasolul varasemate samalaadsete projektide läbiviimisel tekkinud*

probleemide väljatoomine ja nendest lähtumine.

HD p-i 1.9 kohaselt tuli juhul, kui RHAD-is kasutatavad mõisted on avamata, lähtuda Eesti Keele Instituudi Sõnaveebist (edaspidi Sõnaveeb) (<https://sonaveeb.ee/>).

Mõistet *risk* RHAD-is avatud ei ole, seega juhul, kui selle mõiste tähendus jäi Ühispakkujatele arusaamatuks, oleks tulnud juhinduda Sõnaveebist, mille kohaselt on sõna *risk* tähenduseks: *mingi tegevuse, olukorraga vm kaasnev võimalik oht või kahju*, või pöörduda järeleparimisega Hankija poole.

9. Vaidlustaja väitel puudub Ühispakkujate pakkumuses küll eraldi osa riskide kirjelduse kohta, kuid TK p-is 9.5.7 nõutud ulatuses on riskid välja toodud Pakkumuses esitatud dokumendi Terviklik toimemudel „*HealthTech Innovation Lab Estonia*“ (edaspidi Toimemudel) eri peatükkides (vt käesoleva otsuse p 5.2).

Vaidlustuskomisjon Vaidlustajaga ei nõustu.

9.1. TK-s ei ole sätestatud, kas riskid tuli pakkumuses esitada tervikliku ja eristatava osana või oli võimalik ka riskide välja toomine lahenduse nende konkreetse osade juures, millesse vastavad riskid otseselt puutuvad. Vaidlustuskomisjon märgib, et *riskide kirjelduse* esitamist, mille puudumisele Hankija Pakkumuse tagasilükkamisel viitab, TK p-is 9.5.7 tegelikult nõutud ei ole - TK p-i 9.5.7 kohaselt pidi lahendus sisaldama *riske* (vt käesoleva otsuse p 8). Vaidlustuskomisjoni arvates ei ole TK-ga põhimõtteliselt vastuolus, kui riskid esitati hajutatult kogu Toimemudelis, nagu selgitab Vaidlustaja.

9.2. Vaidlustuskomisjoni hinnangul pole Toimemudeli erinevate osade laused, mille Vaidlustaja vaidlustuses väidetavate riskidena esitas (vt käesoleva otsuse p 5.2) sisu poolest, ei üksikult võttes ega kogumis, käsitletavat TK p-is 9.5.7 nimetatud riskidena. Vaidlustuskomisjon nõustub Hankijaga, et Toimemudeli erinevates osades esitatu näol, millele vaidlustuses riskidena viidatakse, ei ole sisuliselt tegemist mitte riskide vaid probleemide kirjeldustega. TK p-i 9.5.7 kohaselt on *varasemate samalaadsete projektide läbiviimisel tekkinud probleemide väljatoomine* osa riskide esitamisest, kuid probleemi välja toomine ei ole samastatav riski esitamisega.

9.3. Võttes vaid kaks esimest vaidlustuses toodud näidet¹ (vt käesoleva otsuse p 5.2 alapunkt 1), mis Vaidlustaja väitel kirjeldavad riske, mis on seotud olemasolevate ja viidatud tegevuskavadega - *Tegevuskava kirjeldab küll vajalikke tegevusi, kuid puudub vastutaja (näiteks personaalmeditsiini programm) ja puudulik on interdistsiplinaarne kommunikatsioon, mille kohta toome näite personaalmeditsiini pikaajalisest programmist - siis ilmneb selgelt, et tegemist on probleemide esitamisega, mitte riskiga (nagu eespool märgitud on risk mingi tegevuse, olukorraga vm kaasnev võimalik oht või kahju)*. Võimalikku ohtu või kahju ei saa eeltoodud lausetest kuidagi tuletada. Sama järeldus käib kõikide vaidlustuses esitatud nn riskide näidete kohta. Riske käesoleva otsuse p-is 5.2 toodud lausetes välja toodud ei ole.

10. Kokkuvõttes leiab vaidlustuskomisjon, et Pakkumuses puudub riskide väljatoomine, mis minimaalselgi määral võiks vastata TK p-i 9.5.7 nõudele. Vaidlustuses esitab Vaidlustaja riskidena probleeme. Märkimisväärne on ka see, et Toimemudelis ei ole ühegi väidetavalt riski kirjeldava osa (lause) puhul sõna *risk* kasutatud.

Pakkumuse vastavuse kontrollimine TK p-ile 9.5.9

11. TK p-i 9.5.9 kohaselt pidi lahenduses sisaldama kindlasti ka *Kestlikkusega arvestamise põhimõtete kirjeldus*, vt ka p 7.6.

TK p 7.6 on sõnastatud järgmiselt: *Kestlikkus. Tegevuste läbiviimisel tuleb võimalusel arvestada kestliku arengu eesmärkidega* (<https://kesta.me/>) ja *ürituste läbiviimisel on soovitus juhinduda kestliku ürituse nõuetest:* <https://brand.estonia.ee/eas/kestliku-urituse-juhend/>.

Vaidlustuskomisjon mõistab TK p-te 9.5.9 ja 7.6 koosmõjus nii, et pakkumuses esitatud lahenduses pidi sisalduma kestlikkusega arvestamise põhimõtete kirjeldus, kuid kestlikkusega seotud tegevuste ja ürituste läbiviimisel oli soovituslik arvestada TK p-is 7.6 nimetatud

¹ Vaidlustaja märgib vaidlustuses, et käesoleva otsuse p-des 5.2 toodud lausete puhul on tegemist näidetega riskidest, millest järeldub, et Vaidlustaja hinnangul on riske käsitletud ka mujal Pakkumuses. Kuna teisi väidetavaid riske välja toodud ei ole, ei saa neid käesolevas otsuses ka käsitleda. Sama puudutab ka käesoleva otsuse p-s 5.5 toodud nn näiteid kestlikkusega arvestamise põhimõtete kirjelduse kohta.

linkidel oleva teabega (kasutatud on sõnu *võimalusel arvestada ja on soovitus juhinduda*).

12. Vaidlustaja väitel puudub Pakkumuses (Toimemudelis) kestlikkusega arvestamise põhimõtete kirjeldus eraldi osana, kuid TK p-is 9.5.9 nõutud ulatuses on kestlikkusega arvestamise põhimõtete kirjeldus välja toodud Toimemudeli eri peatükkides (vt käesoleva otsuse p 5.5). Seega vastab Pakkumus TK p-ile 9.5.9. Vaidlustuskomisjon Vaidlustajaga ei nõustu.

13. Erinevalt TK p-ist 9.5.7 on TK p-is 9.5.9 sõnaselgelt nõutud pakkuja lahenduses kestlikkusega arvestamise põhimõtete *kirjelduse* esitamist. Vaidlustuskomisjon leiab, et kirjelduse (ainsuses) esitamine eeldab mingi konkreetset struktuuriga ning loogiliselt üles ehitatud tervikteksti esitamist. Kestlikkusega arvestamise põhimõtete kirjelduse esitamine hajutatult kogu Toimemudelis, nagu väidetavalt on teinud Vaidlustaja, ei vasta vaidlustuskomisjoni arvates TK p-is 9.5.9 nõutule. Vaidlustuskomisjoni arvates ei ole seejuures oluline, et kestlikkusega arvestamise põhimõtete kirjeldus oleks tulnud esitada pakkumuses eraldi osana, kuid igal juhul pidi see olema selgelt eristatav muust tekstist ning Hankija ei pidanud seda kirjeldust lause-lause haaval kogu Toimemudelist otsima. Seda enam, et kestlikkus (Sõnaveebi kohaselt on *kestlikkus - võimelisuus, suutlikkus toimida edaspidi, jätkata alustatud tegevust*) ei ole alati selgelt eristatav teistest nõuetest või tingimustest ning Toimemudelis ei ole Vaidlustaja poolt välja toodud osades, mis väidetavalt sisaldavad kestlikkusega arvestamise põhimõtete kirjeldust (vt käesoleva otsuse p 5.5), sõna *kestlikkus* kordagi kasutatud.

14. Vaidlustuskomisjoni hinnangul ei moodusta Toimemudeli erinevatesse osadesse hajutatud laused/mõtted, mille Vaidlustaja vaidlustuses näitena esitas (vt käesoleva otsuse p 5.5), TK p-is 9.5.9 nõutud kestlikkusega arvestamise põhimõtete kirjeldust. Seega ei vasta Pakkumus TK p-ile 9.5.9.

15. Vaidlustuskomisjon nõustub Hankijaga, et kuna Pakkumuses, sh Toimemudelis, ei olnud välja toodud TK p-is 9.5.7 nõutud riske ning puudus TK p-is 9.5.9 nõutud kestlikkusega arvestamise põhimõtete kirjeldus, ei saanud Hankija asuda nende puuduste kõrvaldamisele Ühispakkujatelt selgituste küsimisega või läbirääkimistega hankemenetluse järgmistes etappides.

Vaidlustuskomisjon märgib, et Hankija otsus Ühispakkujate pakkumuse tagasilükkamiseks oleks olnud kooskõlas RHS § 114 lg-ga 2 ka ühe RHAD-ile mittevastavuse tuvastamisel.

16. Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija leidis õiguspäraselt, et Pakkumus ei vasta TK p-idele 9.5.7 ja 9.5.9. Seega on Hankija otsus Ühispakkujate pakkumuse tagasilükkamiseks kooskõlas RHS § 114 lg-dega 1 ja 2 ning alused selle kehtetuks tunnistamiseks puuduvad.

17. Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 3.

17.1. Hankija ei ole esitanud taotlust lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks.

17.2. Vaidlustaja kulud vaidlustusmenetluses jäävad Vaidlustaja kanda.

Taivo Kivistik
(allkirjastatud digitaalselt)